

УДК 027.7:004.774

БІБЛІОТЕЧНІ СЕРВІСИ «FACE TO FACE»

БИБЛИОТЕЧНЫЕ СЕРВИСЫ «FACE TO FACE»

LIBRARY SERVICES «FACE TO FACE»

Ржеуський А. В., Кунанець Н. Е. Національний університет «Львівська політехніка»

Ржеусский А. В., Кунанец Н. Э. Национальный университет «Львовская политехника»

Rheuskiy A., Kunanec N. Lviv Polytechnic National University

У статті розглянуто трансформацію індивідуального інформаційного обслуговування користувачів у контексті розвитку сучасних інформаційних технологій. На прикладі науково-технічної бібліотеки Національного університету «Львівська політехніка» висвітлено комплекс сервісів, що надаються в режимі on-line.

В статье рассмотрена трансформация индивидуального информационного обслуживания пользователей в контексте развития современных информационных технологий. На примере научно-технической библиотеки Национального университета «Львовская политехника» представлен комплекс сервисов, которые предоставляются в режиме on-line.

In the article the transformation of individual information services in the context of modern information technology is considered. On the example of Scientific and Technical Library in Lviv Polytechnic National University the complex of services provided in the mode of on-line is highlighted.

Ключові слова: мультимедійні технології, сервіс, дистанційне обслуговування, бібліотека.

Ключевые слова: мультимедийные технологии, сервис, дистанционное обслуживание, библиотека.

Keywords: multimedia technologies, service, remote service, library.

Розвиток інформатики та мультимедійних технологій, представлення й передавання даних в електронній формі стимулював потребу в модернізації традиційних механізмів розподілу й поширення бібліотечно-інформаційних ресурсів. Це забезпечує надання послуг користувачам у зручному режимі та форматі.

Надзвичайно стрімкий прогрес у галузі технологій передавання даних через комп'ютерні мережі зумовлює той факт, що генеральним напрямом розвитку бібліотечно-інформаційного сервісу стає дистанційна форма обслуговування користувачів, тобто забезпечення всіх напрямків дистанційного обслуговування шляхом формування, доступу та використання електронних ресурсів та засобів телекомунікаційного зв'язку[1, с.50].

Сучасний етап розвитку та поширення інформаційних технологій сприяє використанню бібліотечних веб-сайтів як інфокомунікаційної платформи дистанційного обслуговування користувачів бібліотек. Інформативність веб-сайтів як персональних візитівок бібліотечних установ просунулась далеко за межі ознайомлення відвідувачів зі структурою, розкладом роботи, контактною інформацією та місцезоташуванням бібліотеки, згенерувавши новий гнучкий контент інформаційних сервісів та ресурсів. Наразі для сучасної бібліотеки є нормою ведення електронного каталогу й оперативне оновлення останнього на власному веб-сайті, формування та представлення тематичних списків літератури та повнотекстових документів, інформування про книжкові й мистецькі виставки та проведення культурно-масових заходів, представлення

систематизованого переліку веб-посилань (лінків) з анотаціями, наведення впорядкованої довідкової соціальної чи наукової інформації тощо[2].

Дотичним до роботи веб-сайту бібліотеки є дистанційний сервіс галузевого, тематичного, видового інформування окремих користувачів, різних категорій чи груп, про нові надходження документів до бібліотеки засобами електронної пошти. Н. Орлеанська пропонує використовувати специфічні сервери, при роботі з якими заздалегідь замовлену тематичну інформацію, яку регулярно підбирають фахівці, формують у бібліографічну добірку з зазначенням відповідних електронних адрес та систематично розсилають користувачам електронною поштою[3, с.24].

Науково-технічна бібліотека Національного університету «Львівська політехніка» синтезувала вище зазначені форми дистанційного обслуговування через комунікаційний напрямок платформи веб-сайту.

Рис. 1. Інтерфейс розділу «Електронні сервіси»

Слід відзначити, що на сьогоднішній день зростає попит серед користувачів на окрему генерацію веб-сервісів бібліотек, що здійснюються за принципом «face to face» у віддаленому режимі. Такі послуги можуть надаватися як синхронно, так й асинхронно. Контент веб-сайту НТБ Львівської політехніки містить автономно виведений на інтерфейсі комплекс сервісів – «Електронні сервіси». Кожний із сервісів у цьому блоці формується окремим модулем. У комплекс увійшли:

- списки рекомендованої літератури до вивчення дисциплін;
- електронний каталог;
- визначення індексів УДК/ББК;

- міжбібліотечний абонемент;
- електронне звернення.

Сервіс «Списки рекомендованої літератури до вивчення дисциплін» – аналог та ефективне вирішення проблеми з книгозабезпечення користувачів книгозбірні вищого навчального закладу.

Модуль – «Електронний каталог науково-технічної бібліотеки Національного університету «Львівська політехніка» – скеровує користувача звернутись до бібліографічних описів видань, що надає можливість оперативного й якісного пошуку релевантних документів і забезпечення найпріоритетніших інформаційних запитів сучасних споживачів електронною версією документа.

Наступні модулі в цьому реєстрі відповідають за реалізацію комунікації на рівні «face to face». Це здійснюється в циклічній інтерактивній взаємодії за схемою:

- віртуальний користувач;
- адміністратор;
- бібліотекар.

	<p style="text-align: center;">Література до дисциплін</p> <p>На сторінці ресурсу можна ознайомитись із списками літератури до дисциплін, що читається у Національному університеті «Львівська політехніка» та внести свої пропозиції у пропонуваній списку. На цій же сторінці Вам пропонується скористатись функцією рекомендації літератури до дисципліни. Вибрана література, що може бути прив'язана до дисципліни, потрапить до Бібліотекарів, який її аналізує та вносить зміни у автоматизовану Бібліотечну інформаційну систему. Дані налісць оновлюється інформація у базі даних.</p> <p style="text-align: center;">Перейти до системи</p>
	<p style="text-align: center;">Електронний каталог</p> <p>Електронний каталог дає можливість здійснювати швидкий і точний пошук літератури за різними параметрами, наприклад: автор, назва документа, рік видання, мова, вид документа (книга, рукопис, збірник, дисертація, автореферат, журнал тощо), наявність електронної версії документа та деяких інших класифікаторів. В електронному каталозі містяться документи з 1985 року та результати ретроконверсії фондів НТБ.</p> <p style="text-align: center;">Перейти до каталогу</p>
	<p style="text-align: center;">Визначення індексів УДК/ББК</p> <p>Пропонуємо користувачам послугу віддаленого визначення індексів УДК/ББК. Для користувачів послугою потрібно всього лиш заповнити необхідні поля веб-форми. У найкоротші терміни на вказану Вами електронну скриньку буде надіслано індекс УДК/ББК. Зверніть увагу, що послуга надається тільки користувачам Науково-технічної бібліотеки, що мають діючий читальний квиток та не є заблокованими у автоматизованій бібліотечній системі.</p> <p>Також Ви можете спробувати самостійно визначити індекс УДК за посиланням http://www.ukob.org.uk/submitauthor/index.php?lang=uk&br=y</p> <p style="text-align: center;">Перейти до системи</p>
	<p style="text-align: center;">Міжбібліотечний абонемент</p> <p>Міжбібліотечний абонемент (МБА) - бібліотечний абонемент, заснований на взаємному використанні фондів бібліотек країни відповідно до встановлених правил.</p> <p>МБА обслуговує користувачів професорсько-викладацького складу. Після отримання задоволення, в якому чітко позначено точну назву автора, повну назву і рік видання того джерела, який необхідно знайти, співробітник МБА заволодіє цю літературу і через кілька днів доставить її користувачу. Інформування про ід опрацювання запиту буде повідомлятися через вказану Вами електронну скриньку. Перед звертанням до МБА переконайтесь, що документа, який Вам потрібен немає у електронному каталозі Науково-технічної бібліотеки. Зверніть увагу, що послуга надається тільки користувачам Науково-технічної бібліотеки, що мають діючий читальний квиток та не є заблокованими у автоматизованій бібліотечній системі.</p> <p style="text-align: center;">Перейти до системи</p>
	<p style="text-align: center;">Електронне звернення</p> <p>У Вас виникли питання щодо роботи бібліотеки, її послуг та використання ресурсів? Ви не знайшли того, що шукали? Маєте пропозиції щодо придбання нових книг? У Вас є зауваження чи пропозиції щодо роботи бібліотеки чи якості обслуговування? Бібліотекарі у читальних залах не могли Вам надати відповідь на Ваше питання? .....</p> <p>Щоб відповісти на ці питання і не тільки ці - пропонуємо скористатись формою звернення до бібліотеки. Розглянувши Ваше питання чи пропозиції ми надішлемо Вам на вказану електронну скриньку відповідь у мінімальній можливій терміни.</p> <p style="text-align: center;">Перейти до системи</p>

Рис. 2 . Інтерфейс модулів послуг, що надаються on-line

Таким чином, на прикладі науково-технічної бібліотеки Національного університету «Львівська політехніка» можна спостерігати нестримний рух бібліотечних інститутів у напрямі розбудови професійних бібліотечних технологій та впровадження гнучких бібліотечних форм інформаційного-довідкового обслуговування користувачів книгозбірні, що здійснює інформаційний супровід наукового та навчального процесів вищого навчального закладу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Баркова О. Електронна бібліотека як перспективний засіб організації доставки документів та обслуговування по МБА / О. Баркова // Бібл. вісн. – 2002. – № 1. – С. 47–54.
2. Ісаєнко О. Бібліотечне дистанційне обслуговування в Україні на сучасному етапі. – Режим доступу : <http://www.br.com.ua/referats/Dilovodstvo/115696-1.html>
3. Орлеанська Н. Медичні бібліотеки в інформаційному забезпеченні інноваційних процесів у медичній галузі / Н. Орлеанська // Бібл. вісн. – 2004. - № 1. - С. 20–25.

УДК 027.7:[025.5:004]

РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАУКОВІЙ БІБЛІОТЕЦІ УПА ЯК ЗАСІБ ЕФЕКТИВНОГО ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОГРАФІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ТА НАУКОВОГО ПРОЦЕСІВ В АКАДЕМІЇ

РАЗВИТИЕ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В НАУЧНОЙ БИБЛИОТЕКЕ УПА КАК СРЕДСТВО ЭФФЕКТИВНОГО ИНФОРМАЦИОННО-БИБЛИОГРАФИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО И НАУЧНОГО ПРОЦЕССОВ В АКАДЕМИИ

DEVELOPMENT OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN SCIENTIFIC LIBRARY OF UPEA FOR EFFICIENT INFORMATIONAL AND BIBLIOGRAPHICAL SUPPORTING OF EDUCATIONAL AND SCIENTIFICAL PROCESSES IN THE ACADEMIES

Рибальченко О. М., Українська інженерно-педагогічна академія

Рыбальченко Е. Н., Украинская инженерно-педагогическая академия

Rybalchenko O. M., Ukrainian Engineering Pedagogics Academy

Наукова розвідка присвячена конструктивному аналізу тих змін, які відбулись і відбуваються в роботі наукової бібліотеки як наслідок широкого застосування інформаційно-комунікаційних технологій.

Научное исследование посвящено конструктивному анализу тех изменений, которые произошли и происходят в работе научной библиотеки как следствие широкого применения информационно-коммуникационных технологий.

This scientific research is devoted to constructive analysis of changes that have occurred and continue to occur in scientific library work as a result of information and communication technologies wide use.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, наукова бібліотека, автоматизація бібліотеки, електронний каталог, новітні технічні засоби.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, научная библиотека, автоматизация